

MINNISPUNKTAR TIL ÍSLANDSDEILDAR
af sameiginlegur fundi Alþjóðáþingmannasambandsins (IPU) og franska þingsins í
París 5.-6. desember 2015.

Alþjóðáþingmannasambandið (IPU) og franska þingið stóðu fyrir sameiginlegum fundi um loftslagsmál 5.–6. desember í tengslum við loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna sem fór fram í París 30. nóvember – 11. desember. Af hálfu Íslandsdeildar Alþjóðáþingmannasambandsins sóttu fundinn Ragnheiður Ríkharðsdóttir, formaður, Birgitta Jónsdóttir og Höskuldur Þórhallsson, auk Örnú Gerðar Bang, ritara Íslandsdeildar. Fundurinn var haldinn í franska þinginu og öldungadeild þar sem 600 þingmenn frá 90 aðildarríkjum IPU auk sérfræðinga og embættismanna, tóku þátt.

Aðalritari Sameinuðu þjóðanna, Ban Ki-moon, hélt opunar ávarp fundarins en einnig tóku til máls Arnold Schwarzenegger, fyrrverandi fylkisstjóri Kaliforníu og framkvæmdastóri Regions of Climate Action (R20), Claude Bartolone, þingforseti franska þingsins, Laurent Fabius, utnaríkisráðherra Frakklands og forseti loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna (COP21), og Saber Chowdhury, forseti IPU.

Schwarzenegger lagði í ræðu sinni áherslu á nauðsyn samvinnu milli ríkja og að virkja þjóðþing til aðgerða í baráttunni gegn loftslagsbreytingum. Þá kynnti hann samkomulag milli IPU, R20 og Háskóla Suður-Kaliforníu þar sem hlutaðeigandi hafa fallist á að vinna að framkvæmdaáætlun sem mun styrkja getu þeirra til að takast á við vaxandi ógn af loftslagsbreytingum. Samkomulagið var undirritað í franska þinginu eftir ræðu Schwarzeneggers og markar það ný spor í viðleitni til að styrkja pólitíska hnattræna aðgerð gegn þessum alheimsvanda. Markmið verkefnisins er m.a. að auka meðvitund og skilning þingmanna á þeim áskorunum sem felast í loftslagsbreytingum og að stuðla að þverpólitískum stuðningi, þar með talið við lagasetningu og umsjón með að staðið sé við skuldbindingar einstakra þjóða og alþjóðlegra skuldbindinga um að minnka losunun gróðurhúsalofttegunda.

Forseti IPU, Chowdhury, lagði í máli sínu áherslu á að nauðsynlegt væri að hugafarsbreyting ætti sér stað bæði í þróunarríkjum og þróuðum ríkjum þar sem hugarfar einkennist af því að mögulegt sé að vaxa hratt og hafa áhyggjur af afleiðingum fyrir komandi kynslóðir og jörðina seinna. Þá sagði hann þörf á lífrænum vexti samfélaga sem héldist í hendur við mannlega velferð, en í því fælist m.a. réttur fólks til ákvarðanatöku varðandi líf sitt.

Birgitta Jónsdóttir tók þátt í umræðum og vakti athygli á því að það vantaði raddir kvenna í framsögu í dagskránni fyrri fundardaginn, en engar konur höfðu tekið til máls, hvorki sem frummælendur né úr sal fyrr en hún fékk orðið. Þá vottaði Birgitta Frökkum samúð sína vegna þeirra hryðjuverka sem framin voru þann 13. nóvember en minnti jafnframt á að voðaverk eru framin daglega víða um heim. Enn fremur gagnrýndi Birgitta frönsk yfirvöld harðlega fyrir að segja í orði að þau vildu vernda mannréttindi og vinna frá grasrótinni til að stuðla að almennri sátt um þær ákvarðanir sem yrðu að eiga sér stað á loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna í París, en á sama tíma væru fjöldi umhverfisverndarsinna í stofufangelsi til að fyrirbyggja mótmæli og aðhald frá grasrótinni. Það gengi ekki upp að reyna að tryggja mannréttindi á aðra höndina og afnema þau á hina.

Síðari fundardaginn var m.a. rætt um loftslagsbreytingar og jafnrétti kynjanna. Ragnheiður Ríkharðsdóttir tók þátt í umræðum um efnið og sagði samfélagslega hugarfarsbreytingu nauðsynlegan þátt í þróun ríkja til aukins jafnréttis kynjanna. Konur bæru oftast en ekki ábyrgð á daglegum valkostum varðandi rekstur heimila, stórum hluta landbúnaðarvinnu og á því að tryggja fæðuöryggi fjölskyldna. Það væri því ljóst að konur gegndu mikilvægu hlutverki bæði varðandi framleiðslu og neyslu og framlag þeirra til þróunar varðandi minnkun kolefnis í andrúmsloftinu mjög mikilvægt. Jafnrétti kynjanna þurfi að

innleiða í alla þætti í tengslum við loftslagsbreytingar en spurningin væri hvernig best væri að koma því á.

Samþykkt var yfirlýsing fundarins þar sem þingmenn ítrekuðu nauðsyn þess að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og takmarka hækkun meðalhita heims um minna en tvær gráður á Celsíus. Færð voru rök fyrir því að á meðan sameiginleg ábyrgð væri á því að berjast gegn lofslagsbreytingum yrði samkomulag sem komist yrða að á loftslagsráðstefnu SP að taka tillit til mismunandi getu ríkja til framkvæmda, sérstaklega þróunarríkja. Þá lögðu þingmennirnir áherslu á að samkomulagið yrði að fela í sér metnaðarfulla leið til að draga úr og aðlagast áhrifum loftslagsbreytinga og nýta auðlindir á sjálfbæran hátt.

Jafnframt samþykkti fundurinn þingræðislega aðgerðaráætlun í baráttunni gegn loftslagsbreytingum. Í aðgerðaráætluninni eru skýrar lokadagsetningar og markmið varðandi fullgildingu fyrirhugaðs samkomulags af loftslagsráðstefnu SP. Áætlunin verður rædd og formlega samþykkt á 167. þingi IPU sem verður haldið í Lúsaka í mars 2016.